

Van: Onafhankelijk Papendrecht <info@onafhankelijkpapendrecht.nl>

Verzonden: vrijdag 17 januari 2025 12:33

Aan: Onafhankelijk Papendrecht <info@onafhankelijkpapendrecht.nl>

Onderwerp: Open brief aan de gemeenten: Geheimhouding of Transparantie?

In het dossier Chemours heeft het College geheimhouding (op een aantal stukken) opgelegd, gezamenlijk met de Colleges van de andere gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht en Molenlanden). Daardoor worden raadsleden in de uitoefening van hun taken (onnodig) belemmerd. Onlangs werd bekend gemaakt dat de klokkenluider verder niet zal worden vervolgd door het Openbaar Ministerie. Hij lekte informatie uit een geheime vergadering (in Dordrecht) over een op handen zijnde deal tussen gemeenten en Chemours. Die deal ging uiteindelijk niet door (overigens mede door onze van meet af aan onafhankelijke, kritische en betrokken houding ten opzichte van het PFAS-schade dossier).

Van geheimhouding ... Wij zijn van mening dat het instrument van 'geheimhouding' te vaak en te gemakkelijk door het College wordt ingezet om voorzienbare commotie op voorhand uit de weg te gaan. Echter, commotie in de samenleving is een belangrijke voorwaarde voor actieve politieke betrokkenheid bij thema's die door inwoners relevant worden geacht, zoals in dit geval het thema van de volksgezondheid (de schade die de PFAS-uitstoot door Chemours de omwonenden dagelijks toebrengt, laat staan de regelmatige lekkages die plaatsvinden). Plaatselijke onafhankelijke kritische betrokken raadsleden worden in de uitoefening van hun werkzaamheden onnodig gehinderd als zij over zaken, die algemeen bekend zijn, niet mogen spreken omdat de opgelegde geheimhouding een dam opwerpt tegen de zo noodzakelijke open transparante dialoog, niet alleen bij de gemeentelijke bestuursorganen maar ook in de samenleving bij de actiegroepen van verontruste omwonenden en niet-gouvernementele organisaties die specifieke belangen vertegenwoordigen.

Geheimhouding – en dat is volgens ons de essentie – werd (en wordt) ten onrechte door het College opgelegd om het politiek-inhoudelijke debat uit de weg te gaan. Daardoor kunnen lokale politici niet vrijuit spreken (want zij zijn gehouden aan de geheimhouding). Daardoor kunnen onder diezelfde geheimhouding politieke besluiten worden voorgekookt die onopgemerkt blijven. En daardoor creëert het College voor zichzelf teveel macht om eigenstandig het gemeentelijk beleid te beïnvloeden ten koste van de democratische legitimatie en worden gemeenteraden lam gelegd. Terwijl de gemeenteraden het enige bestuursorgaan zijn, die een rechtstreeks democratisch mandaat van de inwoners (de kiezers) hebben ontvangen! Uitgerekend de gemeenteraden worden op een zijspoor gemanoeuvreerd. Met als gevolg dat meedenken van de gemeenteraad en (eventueel) de inwoners zo onmogelijk wordt gemaakt. Terwijl dit ons allemaal aangaat. Dit zal zeker niet behoeven te leiden tot schade in welke zin dan ook aan Chemours en/of aan de onderhandelingspositie van de gemeente(n) met deze multinational.

Nu ook weer met de plannen voor de sanering van de moestuinen. Onafhankelijk Papendrecht heeft duidelijk gecommuniceerd dat de plannen voor de sanering niet voldoen en heeft het recht op openheid tot nu toe tevergeefs bepleit. Op het moment dat nieuwe 'facts & findings' worden geopenbaard, riskeren wij schending van de opgelegde geheimhouding. Het debat wordt daardoor versmald tot wat we 'hier in Papendrecht over PFAS mogen weten', maar het (relatieve) probleem is dat de wereld groter is dan Papendrecht! Het is niet mogelijk in de informatiemaatschappij, waarin we ons thans bevinden, relevante informatie te monopoliseren of geheim te houden die elders vrij te vergaren is, bijvoorbeeld via het Internet. Onderhandelingen vinden plaats buiten het zicht van de gemeenteraad, buiten het zicht van kritische media en buiten het zicht van omwonenden, actiegroepen en niet-gouvernementele organisaties. Het behoeft geen betoog dat het College zichzelf op deze manier wel erg veel comfort gunt door op de cruciale stukken geheimhouding te leggen. Voor het draagvlak van de voorgestelde maatregelen is dat vanzelfsprekend geen opsteker, maar erger nog: het doet afbreuk aan het vertrouwen – dat toch al wankel is – in de lokale politiek en in het lokale bestuur.

... naar Transparantie Daarom bepleiten wij maximale transparantie en een open dialoog met betrekking tot alle planvorming, afspraken en *'deals in the making'* als het gaat om de sanering van de PFAS-schade gerelateerde onderwerpen. Denk hierbij (o.a.) aan de sanering van de moestuinen en de onvermijdelijke sanering van het fabrieksterrein van Chemours. Het lekken van informatie uit besloten vergaderingen is begrijpelijkerwijs niet de manier om transparantie te bevorderen. Al hebben we wel ervaren dat het effect van geheimhouding op stukken die te belangrijk worden gevonden uiteindelijk marginaal is. Het levert voor de klokkenluider wel ruim een jaar een onplezierig gevoel op (het spreekwoordelijke 'zwaard van Damokles'), maar de schade valt achteraf mee. In het AD van 14 januari staat, naar aanleiding van de getroffen schikking met de klokkenluider, te lezen, dat een woordvoerder van het OM zegt: "Je zou het een beetje kunnen zien als vrijspraak". Vanzelfsprekend reageerde de klokkenluider opgelucht.

Het Openbaar Ministerie heeft ook ingezien dat het zwaar(der) straffen van een idealistische jongeman die het goede wilde doen voor de inwoners – namelijk vertellen wat er achter de schermen werd bekookt – uiteindelijk niet de oplossing is. Het OM heeft te langen leste wél een wijs besluit genomen door het politieke probleem niet verder te juridificeren. Aan de politiek komt echter de opdracht toe om problemen niet uit te besteden aan het OM maar deze problemen zélf op te lossen. Door eerlijker en transparanter te handelen. Maar ook door politieke controverse niet ordinair en vilein met het wapen van het strafrecht uit te vechten. Uiteindelijk wint de partij die eerlijk, recht-door-zee, heldhaftig, vastberaden en barmhartig is. Terug naar onze eigen plaatselijke praktijk: heeft het zin voor het College om geheimhouding op stukken te leggen waar de facto geen geheimhouding op hoort te liggen? Als het gaat om comfort aan bestuurders bieden – verantwoording buiten de openbaarheid regelen – kan dit wat ons betreft niet worden aangemerkt als een positieve bijdrage aan het maatschappelijk debat, de open samenleving, het terugwinnen van het vertrouwen van de inwoners in het (lokaal) bestuur.

Brief in de bijlage.

ONAFHANKELIJK PAPENDRECHT

Aan het College van B&W van de gemeente Papendrecht
Markt 22
3351 PB Papendrecht

Papendrecht 17 januari 2025
Onderwerp Geheimhouding versus Transparantie

Geachte leden van het College van B&W,

In het dossier Chemours heeft het College geheimhouding (op een aantal stukken) opgelegd, gezamenlijk met de Colleges van de andere gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht en Molenlanden). Daardoor worden raadsleden in de uitoefening van hun taken (onnodig) belemmerd.

Onlangs werd bekend gemaakt dat de klokkenluider verder niet zal worden vervolgd door het Openbaar Ministerie. Hij lekte informatie uit een geheime vergadering (in Dordrecht) over een op handen zijnde deal tussen gemeenten en Chemours. Die deal ging uiteindelijk niet door (overigens mede door onze van meet af aan onafhankelijke, kritische en betrokken houding ten opzichte van het PFAS-schade dossier).

Van geheimhouding ...

Wij zijn van mening dat het instrument van 'geheimhouding' te vaak en te gemakkelijk door het College wordt ingezet om voorzienbare commotie op voorhand uit de weg te gaan. Echter, commotie in de samenleving is een belangrijke voorwaarde voor actieve politieke betrokkenheid bij thema's die door inwoners relevant worden geacht, zoals in dit geval het thema van de volksgezondheid (de schade die de PFAS-uitstoot door Chemours de omwonenden dagelijks toebrengt, laat staan de regelmatige lekkages die plaatsvinden). Plaatselijke onafhankelijke kritische betrokken raadsleden worden in de uitoefening van hun werkzaamheden onnodig gehinderd als zij over zaken, die algemeen bekend zijn, niet mogen spreken omdat de opgelegde geheimhouding een dam opwerpt tegen de zo noodzakelijke open transparante dialoog, niet alleen bij de gemeentelijke bestuursorganen maar ook in de samenleving bij de actiegroepen van verontruste omwonenden en niet-gouvernementele organisaties die specifieke belangen vertegenwoordigen.

Geheimhouding – en dat is volgens ons de essentie – werd (en wordt) ten onrechte door het College opgelegd om het politiek-inhoudelijke debat uit de weg te gaan. Daardoor kunnen lokale politici niet vrijuit spreken (want zij zijn gehouden aan de geheimhouding). Daardoor kunnen onder diezelfde geheimhouding politieke besluiten worden voorgekookt die onopgemerkt blijven. En daardoor creëert het College voor zichzelf teveel macht om eigenstandig het gemeentelijk beleid te beïnvloeden ten koste van de democratische legitimatie en worden gemeenteraden lam gelegd.

Terwijl de gemeenteraden het enige bestuursorgaan zijn, die een rechtstreeks democratisch mandaat van de inwoners (de kiezers) hebben ontvangen! Uitgerekend de gemeenteraden worden op een zijspoor gemanoeuvreerd. Met als gevolg dat meedenken van de gemeenteraad en (eventueel) de inwoners zo onmogelijk wordt gemaakt. Terwijl dit ons allemaal aangaat. Dit zal zeker niet behoeven te leiden tot schade in welke zin dan ook aan Chemours en/of aan de onderhandelingspositie van de gemeente(n) met deze multinational.

Nu ook weer met de plannen voor de sanering van de moestuinen. Onafhankelijk Papendrecht heeft duidelijk gecommuniceerd dat de plannen voor de sanering niet voldoen en heeft het recht op openheid tot nu toe tevergeefs bepleit. Op het moment dat nieuwe 'facts & findings' worden geopenbaard, riskeren wij schending van de opgelegde geheimhouding. Het debat wordt daardoor versmald tot wat we 'hier in Papendrecht over PFAS mogen weten', maar het (relatieve) probleem is dat de wereld groter is dan Papendrecht! Het is niet mogelijk in de informatiemaatschappij, waarin we ons thans bevinden, relevante informatie te monopoliseren of geheim te houden die elders vrij te vergaren is, bijvoorbeeld via het Internet.

Onderhandelingen vinden plaats buiten het zicht van de gemeenteraad, buiten het zicht van kritische media en buiten het zicht van omwonenden, actiegroepen en niet-gouvernementele organisaties. Het behoeft geen betoog dat het College zichzelf op deze manier wel erg veel comfort gunt door op de cruciale stukken geheimhouding te leggen. Voor het draagvlak van de voorgestelde maatregelen is dat vanzelfsprekend geen opsteker, maar erger nog: het doet afbreuk aan het vertrouwen – dat toch al wankel is – in de lokale politiek en in het lokale bestuur.

... naar Transparantie

Daarom bepleiten wij maximale transparantie en een open dialoog met betrekking tot alle planvorming, afspraken en '*deals in the making*' als het gaat om de sanering van de PFAS-schade gerelateerde onderwerpen. Denk hierbij (o.a.) aan de sanering van de moestuinen en de onvermijdelijke sanering van het fabrieksterrein van Chemours. Het lekken van informatie uit besloten vergaderingen is begrijpelijkerwijs niet de manier om transparantie te bevorderen. Al hebben we wel ervaren dat het effect van geheimhouding op stukken die te belangrijk worden gevonden uiteindelijk marginaal is. Het levert voor de klokkenluider wel ruim een jaar een onplezierig gevoel op (het spreekwoordelijke 'zwaard van Damokles'), maar de schade valt achteraf mee. In het AD van 14 januari staat, naar aanleiding van de getroffen schikking met de klokkenluider, te lezen, dat een woordvoerder van het OM zegt: "Je zou het een beetje kunnen zien als vrijspraak". Vanzelfsprekend reageerde de klokkenluider opgelucht.

Het Openbaar Ministerie heeft ook ingezien dat het zwaar(der) straffen van een idealistische jongeman die het goede wilde doen voor de inwoners – namelijk vertellen wat er achter de schermen werd bekookst – uiteindelijk niet de oplossing is. Het OM heeft te lang laten leste wél een wijs besluit genomen door het politieke probleem niet verder te juridificeren. Aan de politiek komt echter de opdracht toe om problemen niet uit te besteden aan het OM maar deze problemen zelf op te lossen. Door eerlijker en transparanter te handelen. Maar ook door politieke controverse niet ordinair en vilein met het wapen van het strafrecht uit te vechten.

Terug naar onze eigen plaatselijke praktijk: heeft het zin voor het College om geheimhouding op stukken te leggen waar de facto geen geheimhouding op hoort te liggen? Als het gaat om comfort aan bestuurders bieden – verantwoording buiten de openbaarheid regelen – kan dit wat ons betreft niet worden aangemerkt als een positieve bijdrage aan het maatschappelijk debat, de open samenleving, het terugwinnen van het vertrouwen van de inwoners in het (lokaal) bestuur.

Met vriendelijke groet,
Namens de fractie van Onafhankelijk Papendrecht,

Ruud Lammers – Fractievoorzitter.